

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsak ponedeljek in četrtek ob 8. uri predpoldne.
Stane za celo leto 15 L., za pol leta 8 L., za četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo leto 30 L.
Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.
Odgovorni urednik: ROMAN ČEJ.

V Gorici v ponedeljek 12. februarja

1923

štev. 12.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej
in stanejo 6 L. v visočini enega cm v enem stolpu.
List. izdaja konsorcij „GORIŠKE STRAŽE“.
Tisk. S. SPAZZAL v TRSTU.
Uprava, ulica Vetturini 9. Ured.: ulica Mameli 5. (prej Scuole).

Slabo smo zamenjali

V naših deželah je padla avtonomija in na njeno mesto je stopil v veljavo italijanski občinski in deželni zakon. Da bo naše ljudstvo vedelo, kaj je dosedaj imelo, in kaj je sprejelo v zameno, hočemo v „Goriški Straži“ razjasniti pomen novega zakona in ga primerjati z avtonomijo, za katero se je slovensko ljudstvo pogumno borilo tri leta. Ko se spoznajo vse razlike med našimi starimi svoboščinami in tistimi pristrženimi pravicami, ki nam jih nudi nov zakon, tedaj se bo ljudstvo šele zavedlo, kaj je bil boj za avtonomijo. V dno srca bodo vsi začutili, da je šlo v tem boju za vso gospodarsko in socialno prihodnost goriških Slovencev.

Ni mogoče razjasniti občinskega in deželnega zakona naenkrat v enem članku. Zato hočemo govoriti v tej številki samo o deželnem zboru. Deželni zbor je bil v očeh našega ljudstva zelo, zelo mogočna naprava. Ko je govoril naš kmet o deželnem zboru, je vedel, da govori o zbornici, v kateri sedijo od ljudstva izvoljeni poslanci, možje, ki so imeli v rokah moč in oblast, da deželo upravljajo in ji dajejo zakone. Deželni zbor je bil za naše ljudstvo njegov deželni parlament.

Senca deželnega zbora

Kako pa je v starem kraljestvu? Ali ljudstvo tam nima lastnih zastopov v posameznih deželah? Da, tudi v starem kraljestvu obstajajo deželni zbori, ki jih imenujejo deželne svete. Tudi tam voli ljudstvo svoje zastopnike v deželni svet. Volilna pravica za deželni svet je v starem kraljestvu celo bolj demokratična, kakor je bila v Avstriji. Toda kaj pomaga ves demokratični volilni red, ko je oblast in moč deželnega sveta skoro brezpomembna? Naši deželni zbori so imeli pravico delati postavbe, deželnim svetom je ta pravica odvzeta. Naši deželni zbori so vodili upravo dežele svobodno in neodvisno, deželni sveti morajo predložiti vsak sklep tekom 8 dni prefektu v potrditev!

Vzeli so nam samostojne deželne zборе in jih pokopali v globok grob.

Lovski čas.

Naš človek bo gotovo majal z glavo in se vprašal: kakšne pravice in kakšno moč pa ima pravzaprav deželni svet Vidmu? Priznati moramo, da ima deželni svet vendar nekaj oblasti: on skrbi za ceste, za bolnišnice in upravlja deželno premoženje. S tem smo z njegovimi poglavitnimi pravicami pri kraju.

Kam je šla naša ponosna avtonomija?

Kaj je n. pr. s kmetijstvom? O kmetijstvu nima deželni svet govoriti niti besede. Naš deželni zbor je imel v rokah vse, in sicer prav vse kmetijstvo. Pospeševal je živinorejo dežele, s tem da je bodril živinorejce, jim dajal nagrade, prirejeval poučne tečaje in razstave, skrbel za močno in zdravo pasmo in, če je bilo treba, segel tudi s krepko roko vmes. Saj je vendar goriški deželni odbor s pomočjo naših kmetov postavil tekom 3 let

vnjeno živinorejo dežele skoro popolnoma na noge! Kaj je s sirarstvom in mlekarstvom? Ali ni goriški deželni odbor šolal lani in letos naše kmečke može in fante v tolminskih hribih za voditelje mlekarških združenj? Ti časi so za slovensko ljudstvo minuli.

Kaj je s sadjerejo, kaj z vinogradništvom, kaj z nasadi tobaka? Vse to je za goriške kmete končano.

In ali ni imel naš deželni zbor pravice, da izda zakon, s katerim reši kolonsko vprašanje? Tudi ti časi so za naše kraje minuli.

In kaj bo z našimi kmetijsko-nadaljevalnimi šolami? Kaj z reformo ljudskošolskega pouka na deželi?

Tudi ti časi so za naše ljudstvo minuli.

Naš deželni zbor je imel moč in tudi pravico prevzeti vrhovno vodstvo našega celokupnega kmetijstva in ga peljati skozi težko krizo, ki nas je zadela v novi državi. Odločna volja naše organizacije je bila: izvesti ta program v deželnem zboru do pičice.

Kdo bo za naprej ščitil naše kmetijstvo? Kdo peljal deželo iz krize? Kmetje si bodo morali sami pomagati, če bodo hoteli obstati na lastni zemlji.

Kajti deželni svet v Vidmu ima v kmetijstvu le eno samo pravico: določiti sme čas, kedaj lahko prične v deželi lov na divjačino.

To je, ljudje božji, njegova edina pravica glede kmetijstva!

Državni eksekutor.

Tako se je zrušila v prah ponosna stavba naših avtonomij. Zakonodajna oblast odpravljena, naši kmetje oropani vse opore deželnih zborov, izročeni milosti rimskega uradništva, podvrženi oblasti državnega centralizma. Novi deželni svet nima ne moči in ne pravice, da bi pomagal kmetiskemu ljudstvu naših krajev. Pred nami ne stoji več svoboden gospodar, temveč hlapec. Deželni svet ima le eno izključno nalogo: izvrševati mora delo, ki mu ga določi vlada. Ne to, kar ljudstvo hoče, temveč to, kar vlada hoče, se mora zgoditi. Deželni zastop je postal iz svobodne zbornice našega ljudstva navaden vladni eksekutor. Deželi svet, ki ga izvolimo v par mesecih, bo navaden državni uradnik.

Kar smo povedali, to naj za danes zadostuje.

Slovensko ljudstvo bo boj za avtonomijo nadaljevalo z vsemi silami. Borilo se bo v trdni zavesti, da mora njegova pravična stvar zmagati v celi Italiji.

Proti novim vojnám.

Znani francoski pisatelj, poslanec pariškega mesta in kršč. socialist Marc Sangnier je priobčil uvodnik v „Neue Freie Presse“, v katerem nastopa odločno proti zasedbi ruske kotline. Navajmo za brave Straže nekaj odlomkov iz zanimivega članka.

„Gospodarsko sodelovanje med narodi ni bilo nikdar tako potrebno kakor sedaj. Kajti če propade en narod, potegne tudi druge za seboj. Toda ka-

kor se je pred letom 1914. vojna duševno pripravljala, tako se mora tudi mir duševno pripraviti.

Narodi sami čutijo prav dobro in sami iz sebe ne le stud proti velike-mu klanju vojne, temveč proti celokupnemu staremu sistemu militarizma in imperializma, ki mora prej ali slej povzročiti vojno.

Če bi ne bila Zveza narodov le zastopstvo različnih vlad, temveč pravo zastopstvo narodov, potem bi

mogli ustvariti z njeno pomočjo nov mednarodni red, kar bi bila dobrot za vse ljudi. Prej ali slej mora priti do tega, če nočemo zopet začeti s klanjem ljudstva. Na shodih smo ugotovili z veseljem, da je bila večina poslušalcev istega mnenja kakor mi.

Resnična Francija se ne zrcali v pisavi uradnega in poluradnega časopisa in tudi ne v nazorih parlamentarne večine, ki je od danes do jutri.

Kaj se godi po svetu?

V naši državi se je zvršil te dni važen dogodek. Rimska zbornica je sprejela svetomargeritski dogovor z državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem je rapalska pogodba končno izvršena. Bravci „Goriški Straže“ se še spominjajo, kako so fašisti rapalsko pogodbo in svetomargeritski dogovor ljuto napadali, dokler so bili v opoziciji. Zmerjali so vse bivše vlade brez izjeme radi teh dveh pogodb. Očitati so Nittiju, Golittiju, Bonomiju in Facti, da so zapravili italijansko Reko in žrtvovali italijansko Dalmacijo. Vsem bivšim ministrskim predsednikom in vsem zunanjim ministrom so udarili na čelo žig izdajstva. Usoda pa je hotela, da so morali ravno oni predložiti svetomargeritski dogovor zbornici in pozvati poslance, naj za dogovor glasujejo.

„Pogodbe niso večne.“

Veliko premagovanja je bilo treba, da so fašisti to storili. Mussolini je tolažil svoje somišljenike in dalmatinske Italijane s pomembnimi besedami: „Pogodbe niso večne, niso nepopravljive: so poglavja zgodovine, ne pa njeni končni sklepi.“ Kako naj si te besede tolmačimo? Ali misli Mussolini, da se je treba pripraviti na novo vojno, ki prinese Italiji Reko in Dalmacijo? Kako naj se drugače spremenijo meje med Italijo in Jugoslavijo? Ali si je mogoče nisliti, da se „popravijo“ same od sebe? Redko kdaj se je zgodilo, da bi si države prostovoljno odstopale dežele ena drugi. Skoro vedno je odločeval meč. Mračno sliko bodočnosti nam je torej naslikal Mussolini v svojem govoru. Govoril je tudi poslanec Giunta, ki je trdil, da bi se ne bila smela voditi z Jugoslavijo politika diplomatskih spletk, temveč politika zmagoslavne-ga meča.

„Garjeve ovce ne vstopijo v moj hlev.“

Zanimivo je tudi, kako je Mussolini poročal o notranji politiki. Kakor znano, so zadnji teden vzbudile velikanski šum aretacije mnogoštevilnih komunistov. Danes so jih že aretirali za par tisoč. Vsak bi pričakoval, da Mussolini razloži zbornici vzroke aretacij in uspeh preiskav. Mesto tega je Mussolini izjavil, da o notranji politiki, ni potrebne poročati. „Ni važno“ — je rekel — „če je res obstajala zarota komunistov proti vladi. Važno je samo to, da vsakdo ve, da se v državi rodi vse po moji volji, po mojih ukazih in navodilih, za katere prevzemam polno osebno odgovornost. Fašistovska vlada se ne brani samo,

marveč tudi napada.“ S tem poročilom so se gospodje vseh strank lepo zadovoljili. Nihče se ni upal črhiniti besede. Mussolini kaže parlamentu in nasprotnim strankam pri vsaki priliki, skoro pri vsaki drugi besedi svoje globoko zaničevanje. In vendar se nihče ne vzdigne, nihče se mu ne postavi po robu, vsi pokorno požirajo žalitve in se kislo smehljajo. Še več! Bolj kakor jih suva v rebra, bolj kakor jih klofuta po obrazu, tembolj se mu bližajo. Vsi hočejo biti njegovi dragi prijatelji in zavezniki. Mussolini pa jih ne mara in jim ne veruje. V zadnji seji parlamenta je mirno izjavil: „Garjeve ovce ne bodo nikdar stopile v moj hlev.“

Oblak se oddaljuje.

Tako stojijo stvari v Italiji. Po ostalem svetu pa se ni zgodilo v teh zadnjih dneh nič posebnega. Poročali smo že, da so Turki razbili konferenco v Lozani. Po njej niso žalovali ne Turki in ne Grki preveč. Eni in drugi so upali namreč, da z orožjem še nekoliko popravijo svoj položaj. Turki, ker so se zavedali svoje moči in mislili, da poraženim Grkom brez težave vzamejo še kos zemlje, Grki pa so bili kakor obupan kvartač, ki je zapravil vse premoženje in hoče poskusiti zadnjo srečo. Zdaj mu je pač vseeno, če zgubi še zadnjo liro, ko je zakvartal že tisočake. Vsi so čakali, da začne zopet vojna na Balkanu in se potegnejo v krvavi ples še druge države. K sreči so si Turki in Grki premislili in se vsedli za zeleno mizo, da sklenejo mir. Tako je odplaval od nas težek in temen oblak, ki so se ga vsi bali. Nebo se je začelo vedri. Toda Turki nastopajo slej ko prej samozavestno in mogočno. Pred par dnevi so poslali vsem državam antante ultimatum, v katerem zahtevajo, naj umakne antanta v 24 urah svoje vojne ladje iz turške luke Smirne. Države antante se sicer niso vdale, toda kljub vsemu temu je ultimatum zelo pomemben. V njem se namreč jasno kaže, kako se je politični položaj v Evropi korenito spremenil. Ko bi si bila upala Turčija poslati pred par leti tak ultimatum antanti, bi ji bili naložili strašno kontribucijo v zlatu in na kolenih bi bila morala prositi antanto za odpuščanje. Danes se ji ni zgodilo nič, mogočna antanta je bila z njo zelo vljudna in prijazna. Časi se pač spreminjajo in se bodo še temeljito. Prvi izmed premagančev se je vzdignil Turk, za njim bodo pa vrgli teptani narodi po vrsti verige od sebe.

DNEVNE VESTI.

Vlak je čakal pol ure na turški mir.

Švicarsko časopisje je prineslo mnogo značilnih posebnosti o razbiti konferenci v Lozani. Tako piše, da je angleški minister Curzon dal ustaviti ekspresni vlak, ki bi ga moral peljati proti Franciji, za pol ure, ker je pričakoval, da se v tem času Turki odločijo za podpis miru. Potniki so čakali na kolodvoru v svojih vozovih pol ure zgodovinskega pomena. Ali so slutili, da se v teh 30 minutah odloči vojna in mir na Balkanu?

miloščenje ob poroki kraljčine Jolande.

Vlada misli baje proglasiti novo pomiloščenje za kaznjence, in sicer zato, da proslavi poroko kraljčine Jolande z grofom Calvijem. Komunisti trdijo, da bo pomiloščenje osvobodilo iz zaporov zopet le fašiste.

Kuhinja za brezposelne

se misli ustanoviti v Miljah v Istri. Izdal se je proglas na prebivalstvo in kakor smo zvedeli, je nabranega že precej denarja. Ali bi ne bilo pravičnejše, ko bi se tudi pri nas ustanovile take kuhinje?

7 lir 50 vinarjev na dan!

Delavci v rurski kotlini prejemaajo odslej naprej 15 tisoč mesto 12 tisoč M. dnevno. Razen tega dobivajo družinski očetje 520 mark za vsakega otroka. To so na prvi pogled sijajne plače. V resnici pa znaša 15.000 mark le 7 lir 50 vinarjev, tako da prejemaajo nemški delavci nekaj več kakor 200 lir mesečno.

Vsak naj bi volil samo enega poslanca.

Fašistovski poslanec Farinacci je poslal Mussoliniju odprto pismo, v katerem zahteva, naj se volilni red spremeni. Po njegovem bi moral imeti vsak poslanec svoje lastno volilno okrožje. Votlec bi torej ne volil več poslancev na enkrat za celo deželo, temveč samo enega.

Koliko nesejo nove poštne pristojbine.

Minister za pošte je poročal v seji ministrskega sveta, da je v mesecu januarju 1923 državni dohodek od pošte zrasel za 8 milijonov lir. Iz tega vidimo, da ljudje ravnotako pogosto pišejo sedaj, ko je pristojbina zvišana, kakor prej.

Varčnost do kosti.

Fašistovska vlada pravi, da je treba zelo varčevati. Tako je na železnica zmanjšala proste listke od 21.500 na 3500 za leto 1923. V številu 3500 je zapopadana tudi prosta vožnja senatorjev in poslancev.

Volitve v parlament

se bodo vršile šele spomladi leta 1924. Tako piše italijansko časopisje. Fašisti so prej zahtevali, da se parlament nemudoma razpusti, sedaj jim se pa nič ne mudi več.

Boj proti pijancem.

V deželi Piacenzi se vršijo ob nedeljah večkrat pretepi med pijanci. Zato je tamkajšnji fašjo objavil sledečo odredbo, ki se je mora občinstvo držati:

1) Kogar zasačimo pijanega, ta bo očiščen z obilno porcijo ricinovega olja.

2) Gostilničarjem je zabranjeno, dati pijačo osebam, ki so že enkrat pile.

3) Vsak gostilničar mora imeti v svojih prostorih pol litra ricinovega olja, ki je na razpolago fašju.

4) Vse družine, kojih člani so vdani pijanci, so s tem opozorjene. Naj poskrbijo same, da preprečijo neprijetnosti.

5) Fašistovski oddelek, ki mora nadzorovati pijance, ne sme prizanašati ne starcem in ne mladeničem.

List «Il Popolo di Lombardia» predlaga, naj se ti ukazi objavijo po vsej državi.

Cenzura nad dopisnik.

Kakor poroča tržaški «Lavoratore», vrši policija cenzuro nad vsemi dopisi, ki prihajajo na uredništvo komunističnega lista. Zato opozarja svoje dopisnike, naj bodo zelo previdni: vse kar bi utegnili zanimati kvesturo, naj se črta.

Delavci, ki so postali uredniki.

Ker so orožniki pozaprlji večino urednikov komunističnega lista «Il Lavoratore», je nastala nevarnost, da bo moral dnevnik prenehati. Temu so se znali izogniti, s tem da so potegnili večje število delavcev v uredništvo. «Roka se nam trese», pišejo v Lavoratoru — «kajti preden napišemo eno vrsto, moramo mnogo misliti».

Šest milijonov izven domovine.

Med Italijo in Ameriko se potegnjejo podmorske brzozjavne žice, tako da bo v bodoče naša država v neposredni zvezi z vsemi državami Amerike. Mussolini je porabil to priliko, da pošlje italijanskim izseljencem Amerike poslanico, v kateri med drugim pravi: «Žica, ki bo v dveh ali treh letih vezala preko neizmernih daljav oceana Italijo z Ameriko, je kakor orjaška roka, katero proži domovina svojim daljnim sinovom, da jih privleče nase in stori vedno bolj deležne svojega veselja, svojih bolečin, svojega dela in svoje slave».

Iz proglasa zvemo, da živi v Ameriki 6 milijonov Italijanov.

Tisti, ki je vrgel bombo

na bolgarskega ministrskega predsednika Stambulinskega, je aretiran. Znano je, da so Stambulinskega dvakrat napadli. Drugič je bil zagnal v gledališčno nekdo bombo v njegovo ložo. Napadalca so vjeli, ko je hotel bežati čez mejo v Jugoslavijo.

Vstopiti je treba v fašistovke strokovne organizacije.

Tako so zaukazali v Moskvi na zborovanju III. internacionale italijanskim komunistom. «Mi moramo imeti pogum, da proglasimo načelo: Noter v fašistovske strokovne in združne organizacije! Tam je treba priti do večine in postaviti tako fašistovske organizacije v službo komunizmu».

Ne vemo, če bodo italijanski komunisti sledili temu pozivu. Prekislje je jabolko, da bi vanj griznili.

Turški lisjak.

Zastopnik Turkov v Lozani je bil general Izmet paša. Mož slovi po svojem pogumu, je pa obenem eden najbolj prekanjenih lisjakov, kar jih imajo Turki. Izmet paša ima neko čudno lastnost: ob gotovih dnevih, ko se ima vreme spremeniti, ne sliši nič — ali prav slabo. To je sijajna lastnost, ki se je prav spretno poslužuje. Kadar se mu zdi, se deča, kakor da ne sliši dobro ali da je napačno razumel. Cele stavke mu morajo še enkrat ponoviti ali napisati celo na papir. Tako ima lisjak čas, da premisli odgovor. To ponavljanje dela ostale delegate nestopne do obupa, dočim ostane Izmet paša pri tem angelsko miren. To je zelo lepa lastnost, v kateri ga malokdo prekaša. V Lozani je večkrat vzkliknil: «Gospoda, zadnje ga predloga nisem dobro razumel, oprostite, zelo mi je žal.» In res je Izmet paša imel v Švici velike uspehe toliko časa, dokler se ni konferenca razbila.

Najemnikom!

Prečitajte si natančno oba članka, ki jih je prinesla «Goriška Straža» o najemninah na stanovanja. Tam dobite vse, kar potrebujete. Zapomnite si pa še eno: Vlada odredba, o kateri je pisala Straža, do danes

še ni raztegnjena na nove pokrajine!

Kakor čujemo, se raztegne na naše kraje te dni.

Hišni posestniki torej ne smejo še odpovedati stanovanj ali višati najemnino, kakor ponekod po krivici delajo!

Globoko spoštovanje do parlamenta

ni ravno prva lastnost fašistov. Zanimivo je n. pr., kako govori o parlamentu železniški komisar poslanec Torre: «Pogum mi ne manjka», je rekel, «dobre volje tudi ne. Ne trati nič časa. Kljub vsemu spoštovanju do parlamenta ne bom torej zgubljal časa na njegovih sejah.» Železniški komisar ne misli torej zgubljati časa s tem, da poroča parlamentu o svojem delu.

Dobro bi bilo, ko bi se poslanci držali istega načela ter ostali doma, da ne zgubljajo po nepotrebnem časa v Rima. Čemu potrebujemo v takih razmerah še parlamente? Ali niso postali poslanci popolnoma nepotrebni?

Letno zborovanje ljudske stranke se je preneslo na 6, 7, 8 in 9. aprila.

Doklade k plačam železničarjev.

Uradni list poroča, da je izredni komisar določil za železniške uradnike prvih šestih stopenj posebne doklade, ki se izplačajo s 1. jan. 1923 dalje. Izvzeta so tisti uradniki, ki prejemaajo že kake druge doklade, odškodnine ali nagrade. Uradniki (seveda stalni) prve stopnje prejmejo mesečno doklado 500 do 600 lir, druge stopnje 400 do 500, tretje 300 do 400, četrte 200 do 300, pete 150 do 200, šesta 100 do 150 lir.

Doklada se določa po pridnosti in odovernosti uradnika in po važnosti službe, ki jo opravlja.

Uradniki šesta stopnje prejmejo imenovano doklado le tedaj, če so že 1 leto v stani službi.

Katere železničarje so sprejeli spet v službo.

Železnika uprava v Trstu je v zadnjem času odpustila iz službe približno 200 železničarjev. Med njimi so bili tudi taki, ki so za časa železničarskih stavk delali in lomili tako stavko. Organizacija fašistovskih železničarjev je za te delavce prosila in sprejeti so bili zopet v službo.

Učiteljem italijanščine v slovenskih šolah

misli vlada urediti službeno napredovanje po istih načelih, kakor velja za druge ljudskošolske učitelje. To seveda ne velja za slov. učitelje, ki poučujejo laščino, temveč samo za Italijane, ki poučujejo le laščino.

Protest zatiranih.

V petek se je vršila v dunajskem parlamentu seja, na kateri je prišel v razpravo tudi politični položaj Evrope. Znamenit je bil govor znanega poslanca in pisatelja dr. Baurerja, ki je med drugim izvajal:

«Ves civilizirani svet živi pod strašnim vtisom zločinaškega nasilja, ki ga vrši v teh tednih francoski imperializem nad nemškim ljudstvom. V teh dneh je začel francoski imperializem proti nemškemu ljudstvu najzramotnejšo vojno v rurskem in badenskem ozemlju, namreč vojno proti narodu, ki je brez moči, ki se ne more braniti, ki je razorožen. Mi smo vselej zastopali veliko misel Zveze narodov, misel, da se mora oblast vseh držav podvreči mednarodnemu pravu in mednarodnemu sodišču. Toda danes ne moremo govoriti o Zvezi narodov drugače kot z največjo razjarjenostjo. Mi vsi se še spominjamo, kako se je dvignila za časa vojne iz strašne krvi, iz lakote in blata na obeh straneh strelskih jarkov volja narodov, da ne sme človeštvo nikdar več doživeti take vojne in v tistih časih je bila Zveza narodov v očeh vseh edino sredstvo, da se preprečijo slične katastrofe. Oglejmo si delovanje Zveze narodov v teh dneh, ko se ustvarja največja vojna nevarnost za bodočnost. Zveza narodov razpravlja o Memelu, ker so pri tem pri-

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA ROMAN.

Prosto poslovenil Z. Z.

«Vrgel?» je vprašal James Starr, «kaj meniš s tem?»

«Nič, nič... gospod Starr», je odvrnil Harry, hoteč prekiniti ta pogovor, toda čelo se mu je zmračilo in njegove oči so hotele prodreti debelo zemeljsko obzidje: «le pojdiva dalje, dajte mi roko in nič se ne bojte, da bi se spodtaknili».

«Tu sem, Harry!»

Oba sta stopala dalje, medtem ko se je Harry ponovno oziral nazaj in obračal svetiljko na vse strani.

«Ali dospemo kmalu na zaželeno mesto?» je vprašal inženier.

«Da najkasneje čez deset minut».

«Dobro».

«Toda vseeno se mi zdi», je mrmral Harry, «prvič se mi je kaj takega pripetilo. Da je mogel kamen pasti ravno pred naju! Hm!»

«To je bil pač le goli slučaj, Harry!»

«Slučaj...», je zmajeval mladenič z glavo, «da... slučaj...»

Harry je postal in prisluškoval.

«Kaj ti je, Harry?» je vprašal inženier.

«Zdi se mi, da sem čul za nama koraake...» je odvrnil mladenič in pozorneje poslušal.

Čez nekaj časa je dodal: «Ne, mor-da sem se le motil. Opirajte se, gospod Starr, na mojo roko; naj vam služim za palico...»

«He, dobra palica to, Harry», ga je prekinil!

(Dalje)

IV.

DRUŽINA FORD.

Deset minut kasneje sta imela glavni rov že za sabo. Mladi rudar in njegov spremljevalec sta dospela na jasno — če smemo tako nazivati veliko mračno votlino, ki jo je dnevna luč borno osvetljevala. Skozi odprtino zapuščenega, skozi vse zgorenje plasti vijočega se rova, je prihajala slabo solnčna luč celo v te globine notri. S pomočjo istega rova so dobavljali v dorhatsko jamo svež zrak, ker je spodaj razgreti zrak uhajal skozi to na površje vodečo «cevo». Na tem mestu so nekoč ropotali mogočni stroji — zdaj pa je že deset let bival Simon Ford s svojo družino v tem podzemskem v skrilavec vsekanem stanovanju, ki ga je stari paznik rad nazival «cottage».

Simon Ford je s svojo pridnostjo prihranil dovolj premoženja, da bi čisto lahko prebival pod solncem, v kakem ljubkem mestecu; toda on in njegova družina so raje ostali v rudniku, na katerega so jih vezali nepozabni spomini.

V tem času je štel Simon šestdeset let, a je bil še čvrst in krepak mož. Izšel je iz stare rudarske družine, ki je rodovnik je segal do onih prvih časov, v katerih so začeli izčrpiti škotske rudnike. Delal je ravno tu, kjer so se njegovi predniki ukvarjali s krampi, sekirami in tolkači. Ko je dosegel trideset let, je že postal nadpaznik in je dolgo dobo opravljal to službo z njemu lastno vestnostjo in skrbnostjo. Bolelo ga je le to, da je opazal, kako rudnik vidoma usihuje in da bo prišel čas, ko ne bo tu dobili niti koščka premoga več.

zadeži interesi Poljakov, razpravlja o Mosulu, ker so tam ogrožene angleške koristi glede petrolejskih vrelcev, razpravlja celo o tem, koliko uradnikov mora odpustiti Avstrija, toda ne upa si spregovoriti niti besede o zasedbi rurskega ozemlja, pri čemer ne gre le za življenje nemškega ljudstva, temveč za mirni razvoj celokupnega človeštva. V časih, ko bi bila njena prva dolžnost, da pokliče Francijo pred svoj sodni stol, je Zveza narodov kakor v zasmeh preložila svoj sedež v Pariz. Če vidimo, kako se ne dotakne niti z besedo življenjskega problema človeštva, tedaj ne postane Zveza narodov samo veliko razočaranje za vse, ki so verovali v to veliko in dejo, temveč postane vredna največjega sovraštva, če bi zveza ne bila že tako klaverna, da je človek niti sovražiti več ne more.»

DELAVSKI VESTNIK

36.000.

Pred osmimi dnevi smo obljubili, da bolj natančno pojasnimo odlok o odpustitvi 36.000 železničarjev. Kar smo mogli izvesti, je sledeče.

Šesta točka rimskega odloka pravi, da prejemo dosluženi železničarji, ki bodo odpušteni, pokojnino, in sicer v smislu odloka od 27. nov. 1919, ki je bil v parlamentu 1921 izpremenjen. Kaj pravi ta odlok?

1.) Pravico do penzije ima, kdor je služil deset let.

2.) Kako visoko pokojnino dobi odpušteni železničar? Tudi na to odgovorimo, četudi je račun zamotan kakor copernika.

Zakon dela razliko med tistimi železničarji, ki imajo manj kakor 8000 lir plače na leto in tistimi, ki imajo več kakor 8000 lir letne plače.

Če ima železničar manj ko 8000 lir, se računa pokojnina na en način, če ima več, je treba drugače izračunati. Ko govorimo o plači, mislimo seveda na vse tiste prejemke, od katerih so železničarju mesečno nekaj odbijali za pokojninski zaklad.

Tako. Ugotovili smo torej dvoje vrst železničarjev. Da lažje preračunamo pravice enih in drugih, je najbolj pametno, da navedemo kar par praktičnih primerov. Vzemimo da so bili odpušteni iz službe: Luka Požvižgovec, Janez Zapiskaj in Matija Poskoči.

1.) Luka Požvižgovec je služil 8 let. On nima pravice do penzije. Zbogom!

2.) Janez Zapiskaj je služil 12 let. Plača je znašala 6400 letnih lir. Mož ima torej pravico do penzije. Kako jo zaračunaj? Zakon zahteva, da moraš najprej deliti letno plačo s 40. Kar pride ven, moraš nato množiti s službenimi leti. Tako dobiš pokojnino, ki ti pritiče. Najprej deli torej 6400 s 40, kar da 160. To pomnoži s številom službenih let, ki jih je 12. Torej $160 \times 12 = 1920$. Janez Zapiskaj bo imel torej letno pokojnino 1920 lir.

3.) Matija Poskoči je imel plačo, ki je znašala letno 12.000 lir. Služil je 18 let. Kako si izračuni ta svojo pokojnino? Ker je višja od 8000 lir, se račun takole izdela. Do 8000 lir plače se računi pokojnina kakor prej: 8000 deli s 40, kar da 200 in to pomnoži z 18, ki je število službenih let; dobiš 3600 lir. To je penzija za 8000 plače. A on ima 12.000 lir plače. Ostane torej 4000. Zakon predpisuje, da je treba svoto, ki gre čez 8000 lir deliti s 50 in kar pride ven, množiti s številom službenih let. Svoto, ki dobiš, prišteješ k penziji, ki ti gre za 8000 lir. Obi svoji skupaj tvorijo pokojnino, ki ti pritiče. 4000 deli torej s 50 in dobiš 80. To pomnoži zopet s številom službenih let 18 in dobiš 1440. Matija Poskoči bo imel torej pokojnino 3600 za 8000 lir in 1440 za 4000, skupaj 5040 lir na leto.

Kaj pa tisti, ki so služili mnogo let, a po postavi nimajo pravice do penzije? Ali jih vržejo na cesto kar tako? Ne, nekateri bodo tudi prejeli pokojnino! In sicer spadajo med te srečnejše: 1.) strojevodja in kurjač, če je služil vsaj 15 let, ki se štejejo za pokojnino; 2.) oni uslužbenci, ki so

bili v prometni službi (pri ali v zvezi z vlaki) 18 let; natančneje navodilo še izide; 3.) oni železničarji, ki so opravljali sedečo službo 20 let. Vsi, ti, ki po postavi nimajo pravice do penzije, prejmejo ob času odpustitve enkratni znesek, ki znaša plačo šestih mesecev.

MESTNE NOVICE.

Nov udarec po slovenskem ljudstvu!

Okrajna bolniška blagajna v Gorici, na kateri ukazuje in gospodari zopet vladni komisar, je izdala ukaz, da se v uradih ne sme več govoriti slovensko. Vsako dopisovanje v slovenščini je prepovedano. Celo glava na pismih ne sme več biti slovenska.

To je škandal, ki vpije do neba. Zavod, ki ima včlanjenih 7000 Slovencev in 4000 Italijanov, je zaprt slovenski večini. Povsod, prav povsod mora Slovenca čutiti, da je hlapec.

S pomočjo slovenskega denarja nas tolčejo. Kaj mislite, da stem dosežete? Nič, prav nič.

Slovenski delavec bo s stisnjenimi zobmi prenašal krivico in njegova zavednost se bo le še bolj utrdila. Tako bedaste politike nismo še videli v naši deželi.

Pozdrav videmskega prefekta.

V petek 9. februarja smo prišli Goričani končno pod oblast Vidma. Od tega dneva naprej ne sedi več naš prefekt v Trstu, temveč v Vidmu. Tržaškega Crispo - Moncado smo zamenjali z videmskim Francom Carandinijem.

Novi prefekt je uporabil lepo priložnost da naš je pozdravil. «Danes plapolata trobojnica» — pravi Carandini —, nad vsemi sinovi velike matere Ogleja.

Dvignimo oči k belemu savojskemu križu, ki daje moč in lepoto naši zastavi, na katero moramo priseči. Zberimo se okoli našega kralja in našega prvega ministra, da položimo temelje novi sijajni bodočnosti. Sedaj začne novo življenje, bratje! Naprej s svetim imenom Italije v globinah srca in na vrhu naših misli!

Komisar Pascoli šel na sprehod.

Vlada je imenovala na deželni odbor v Gorici novega komisarja, in sicer bivšega gerenta mesta Florence komendatorja Mencettija. Jasnno je, da novi komisar ne pozna prav nič naše dežele in da ni še nikoli v svojem življenju imel opravka z našimi posebnimi zakoni. Mencetti je že v Gorici in je imel razgovore s političnimi in vojaškimi oblastvi. Gospod Pascoli pa je bil meni nič tebi nič poslan na sprehod.

Prav nič ne žalujemo za gospodom Pascolijem, ki je bil komisar prav žalostne postave. Pod njegovo vladno so vrgli naš jezik iz dež. odbora ter oropali gluhome otročiče pouka v domačem jeziku. Njegov spomin se zapiše na sramotno stran naše zgodovine.

Koliko je Gorica snela in popila v enem mesecu?

V mesecu januarju so Goričani povžili dnevno 5500 litrov vina, pojedli 9 volov, 11 telet, 8 prešičev, pol koštruna, 1 jagnje in 350 kg salame in slanine. Tekom celega meseca 170 tisoč 500 litrov vina, 279 volov, 341 telet, 248 prešičev, 15 in pol koštrunov, 31 jagnjet in 10 tisoč 850 kg salame in slanine. Ali nimajo Goričani dobrega teka?

Lov na komuniste.

V Gorici je policija napravila več preiskav v stanovanjih komunističnih voditeljev. Tako je prebrskala stanovanje poslanca Tuntarja, gospodov Stante, Muliča, nekega Pascolija, Ivana Mervina itd. Posledajega so povrh še zaprli v ječo.

Zdravstveni tečaji na univerzi v Padovi.

Zdravstveni urad goriške občine nam poroča, da se prične dne 1. marca na univerzi v Padovi pripravljati tečaj za pomorske zdravnike. Dne 20. maja pa začne na isti univerzi tečaj za higijeno, ki se ga lahko vdeležijo vsi oni, ki so dovršili nauhe medicene, kemije, lekarništva, naravoslovja, poljedelstva in živinozdravništva.

Kdor želi natančnejših pojasnil, naj se obrne na zdravstveni urad občine, ulica Mazzini.

Sprava med goriškimi fašisti.

Kakor znano, je bil goriški fašjo razpuščen in vodstvo stranke je bilo imenovalo 3 osebe, da ga znova sestavijo. Do razpusta je bilo prišlo radi sporov med fašisti domačini in onimi iz starega kraljestva. Med seboj so se tako močno sovražili, da se Goričani niso več hoteli vpisati v fašjo. Toda zadnji dan pred odločitvijo so se pobotali. V gledišču Verdi se je vršilo zborovanje, na katerem so bili prisotni eni in drugi. Ko dolgem prigrvarjanju in milih prošnjah se je sklenil mir in Goričani so zopet vstopili v fašjo.

Hišna preiskava pri drju. Bitežniku. V sredo popoldne je prišla policijska komisija v stanovanje političnega tajnika drja Bitežnika in je naznanila, da ima nalogo, izvršiti hišno preiskavo. Dr. Bitežnik je proti tej nameri protestiral in se je skliceval na ona poglavja italijanske ustave, ki zajamčujejo vsem državljanom Italije svobodo doma in osebe.

Komisija je preiskala vse stanovanje ter odnesla nekaj spisov s seboj.

Splošno slovensko žensko društvo v Gorici vabi vse članice, ki so se vpisale v tečaj za krojno šivanje, na razgovor v četrtek dne 15. t. m. ob 2h pop. v društveni sobi v Trgov. Domu.

Gospodarstvo.

V slovenskem gospodarskem slojstvu pomeni letošnji Gospodarski list 1. poltopma nov pojav. Nismo imeli še takega lista, ki bi tako izčrpno in temeljito pisal in poročal o gospodarstvu. Zet piva številka nas je presenetila. Še boljša je druga številka, ki je ravnokar v tisku. Kot novost je uredništvo vpeljalo razne razrede: tržni pregled, to je mesečno poročilo cen najvažnejših vrst blaga, ki naše ljudstvo najbolj zanimajo in o vzrokih in okoliščinah ki vplivajo na gibanje tržnih cen; gospodarski drobiž s pododdelki, kakor: polje in travnik, sadjarstvo, pri hiši in na vrtu, pri trtah in v kleti, v hlevu i. t. d.; nove odrebe, vprašanja in odgovori in Kako je po deželi.

VALUTA.

Dne 10. februarja t. l. si dobil na tržaški borzi.

	za 1 lro	za 100 lir
nemško avstr. kron	2.857.—	285.714.—
nemških mark	1.333.—	133.333.—
ogrskih kron	121.—	12.121.—
českkih kron	1.61	161.29
jugoslov. dinarjev	4.70	470.40
jugosl. kron	18.80	1.881.60
francoskih frankov	0.76	76.91
belgijskih frankov	0.86	86.20
holandskih goldinarjev	0.12	12.04
rumunskih lejev	9.52	952.98

Za 1 ameriški dolar so plačali 20.55 lir za 1 angleški fund sterling 26.60 lir.

Vojna odškodnina.

V kakem stanju se nahaja danes to vprašanje? Radi premajhnega števila finančnega uradništva so le redki oni vojni oškodovanci, kateri so že sklenili konkordat bodisi za premičnine bodisi za nepremičnine. A tudi že po sklenjenem in od pristojne komisije potrjenem konkordatu vojni oškodovanci zaman čakajo na izplačilo iz državne blagajne in si morajo pomagati s predujmi. Zato je meseca novembra l. l., ko so banke ustavile izplačevanje predujmov, nastala v deželi prava gospodarska kriza. Mnog vojni oškodovane si je denar izposodil, da je kupil najpotrebnejše premičnine za hišo in za gospodarstvo in se je zavezal, da vrne znesek vsaj do konca leta. Veliko razočaranje, ko se je izplačevanje predujmov naenkrat ustavilo. Zidanje hiš je izostalo, podjetniki niso izplačevali nabavljenega materiala in ne delavcev. Za božične praznike so družine, katerih očetje so bili zaposleni pri obnovitvenih delih, stradale v pravem pomenu besede.

Danes zamoremo ugotoviti, da so banke zopet pričele z nakazovanjem predujmov in se bo izplačevanje — ako nas vse vara — nadaljevalo.

Na vrsto pridejo najprej že lansko leto rešene prošnje, a upanje je, da pride še tekom letošnjega leta večina vojnih oškodovancev do denarja potom bank, da zi bo mogla do zime sezidati porušene hiše.

Toliko v splošnem. Opozoriti nam je na nekaj postav, oziroma odlokov, ki jih je vlada izdala v zadnjem času v zadevi vojne odškodnine.

Zakon z dne 10. decembra 1922, št. 4722 spreminja v postavo kr. odlok z dne 2. februarja 1922, št. 115, proti kateremu smo lani na velikem shodu vojnih oškodovancev v Gorici brezuspešno protestirali.

Omenjena postava določa med drugim, da je za zneske nad 50.000 lir proti odločbi komisije za določitev vojne odškodnine pritožba na višjo komisijo v Benetkah, ki sestoji iz sedem članov. Ta komisija pa odloča v prvi stopnji za prošnje, ki presegajo svoto 50.000 lir.

Zakladno ministerstvo sme tej višji komisiji oddati v revizijo vse tudi že potrjene konkordate, ako je mnenja, da stranka kljub potrjenemu konkordatu nima pravice do vojne odškodnine. Ta zakon je bil razglašen v uradnem listu «Gazzetta Ufficiale» z dne 10. januarja 1923.

S kr. odlokom z dne 4. januarja 1923, št. 7, je bil ustanovljen v Benetkah poseben centralni odbor, kateremu se lahko predložijo prošnje za vojno odškodnino, ki presegajo svoto 300.000 lir. Ta odbor določi znesek vojne odškodnine in znesek tudi takoj izplača, ako se vojni oškodovane zadovolji samo s 75% odločene odškodnine in izjavi, da odstopa od pravice do nadaljnjih 25%. Ker je med našim ljudstvom težko kdo, ki bi imel nad 300.000 lir vojne odškodnine, se z odlokom ne moremo natančneje baviti. Kogar zanima, naj vzame v roko «Gazzetta Ufficiale» z dne 21. 1. 1923, št. 9.

«Gazzetta Ufficiale» št. 219 leta 1922 nik k temu zakonu, o katerem bomo postavni vknjižbi (ipoteca legale), «Gazzetta Ufficiale» št. 19 iz leta 1923 pa pravilnik k temu zakonu, o katerem bomo podrobno razpravljali v prihodnji številki našega lista.

DROBIŽ.

Bolezni, ki nastajajo od kajenja.

Zdravniki ugotavljajo, da se zastrupljanje po tobaku močno širi. Vojni in po vojni čas je zelo pomnožil kajenje. Zato so angleska, japonska in danska vlada izdale zakon, ki prepoveduje kajenje dečkom pod 16. letom. Kajenje tobaka povzroča različne bolezni: prsno angino, od katere je umrlo v naši državi leta 1916. 1158 ljudi, došim jih je umrlo pred vojno samo 600 na leto od te bolezni. Preobilno uživanje nikotine povzroča nadalje poapnenje žil in popolno oslabiljenje udov.

Prepovedati kajenje popolnoma je težko zato pa dajejo zdravniki kadilcem sledeče nasvete:

1) Ne kadite, kadar ste bolni! 2) Ne požirajte nikdar dima. 3) Če je mogoče, kadite z ustnikom! 4) Kaditeraje cigare in pipo kakor cigarete. 5) Ne kadite nikdar nu prazen želodec. 6) Če je mogoče, ne vidhujete dima v pljuča. 7) Glejte, da tobak dobro vleče. 8) Kadite vselej v naravni in udobni legi.

Dobrodelnost. — Za Slovensko sirotišče: Po preč. g. P. Jelovčanu, kuratu na Livku so darovali: A. Skok 5 L., Neimenovan 2 L., Ter. M. 10 L., Fr. F. 5 L., Jož. M. 5 L., Jož. M. 2 L., Ana M. 10 L., P. J. 10 L. in Nekdo 1 L. gospa T. Pizzarello - Cairo poslala 25 L. Hvala!

VABILO

k rednemu občenu zboru

Kmečke hralnice in posojilnice v Števerjanu,

ki se bo vršil v nedeljo dne 25. febr. t. l. ob 10 uri dop. v Dvoru

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva
2. Odobritev letnega računa za 1921
3. Volitev odbora
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

IZJAVA. *)

Maks Furlan iz Dol. Branice št. 9 obžaluje in preklicuje s tem vse žaljivke, s katerimi je razžalil Antona Hmelaka iz Dol. Branice št. 7 in se mu zahvaljuje, da je odstopil od tožbe.

*) Za članke pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva tiskovni zakon.

ZAHVALA

Prostovoljno gasilno društvo na Grahovem izreka najiskrenejšo zahvalo slav. občinstvu za mnogobrojno udeležbo ob priliki veselice dne 4. feb. Posebno pa se zahvaljuje: Tamburaškemu društvu iz Podmelca, pevskemu zboru iz Bukova in gasilnemu društvu iz Podbrda za njih sodelovanje pri veselici

Odbor.

Zobozdravnica izdeluje zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe ter proteze iz kavčuka po najzmernejših cenah, in sicer: ob četrtkih in petkih v Komnu št. 33, ob ponedeljkih in torkih na Opčinah št. 174.

PRODAM 16 eksportnih in 6 albertijevih panjev čebel.

J. CELIN, JABLANCA

p. BISTRICA (Bisterza)

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA.

Dne 22. februarja 1923 ob 10. uri se bo vršila v **notarski pisarni v Idriji** prostovoljna javna dražba hiše št. 393. v Idriji, v kateri se nahajajo gostilniški prostori. Vzklicna cena 30.000.— lir. Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo v navedeni notarski pisarni.

Dobro vpeljano trgovino z mešanim blagom (leton do 400.000 lir prometa) na najprometnejši cesti oddam v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov drij upravi Straže.

POHIŠTVO. Vsled pomanjkanja prostorov prodam spalne sobe, jedilne sobe, kuhinjsko opravo ter posamezne kose po zelo znižanih cenah. **V. Grignaschi,** ul. Morelli 49.

TOMAŽEVA ŽLINDRA 18.50 odstotna, superfosfat 14-16% in čilski soliter 15-16% se dobe pri „Slovenskem kmetijskem društvu“ v Gorici, ul. Contavalle št 7, hiša dr. Rojce.

Kupujem kože

kun, lisic. podlasic i. t. d. n plačujem po najvišjih cenah. **Windspach, «Albergo Gorizia»,** Gorica Corso Vitt. Em. 16.

VELIKA ZALOGA ČELIJEV „MODERNO“

(Calzaturificio „Moderno“) Raštelj št. 34, Tel. 235

Kje dobim vojaške čevlje najbolj po ceni? Pri **VUKU** v Raštelju; on ima največjo zalogo iz najboljših tovarov, ročno delo in cene najnižje

Vojaški čevlji	à 25 — 30	Lir.
Otroški čevlji	à 10 — 40	"
Ženski visoki čevlji (iz tovarne)	à 42 — 50	"
Ženski visoki čevlji (domače delo)	à 55 — 75	"
Moški čevlji (iz tovarne)	à 30 — 60	"
Moški čevlji (domače delo)	à 50 — 70	"

Sprejema tudi vsa naročila in popravila.

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

Gorica - Corso Verdi št. 7 - Gorica

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zefirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

VELIKE ZALOGE

PO ZNIŽANIH CENAH

izredna prodaja na debelo in drobno na račun tovarnarjev

VIDEM - Via Savorgnana št. 5 - VIDEM

Velike množine blaga, ki jih ni bilo mogoče izvoziti, se dajo vsled sklepa Udruženja tovarnarjev v razprodajo po različnih podružnicah Italije.

Opozarjamo naše čestite odjemalce, da se je **v ponedeljek 29. t. m.** začela tudi v videmskih okladiščih - **Via Savorgnana, 5** - razprodaja velikanske, zelo bogate zaloge **po izredno znižanih cenah.**

Navajamo nekatere predmete:

Obrobljeni robci po L. —.75	Ženske nogavice z dvojno podlogo . L. 2.95	Angleško lahko platno za srajce . . L. 4.95
Moške nogavice po 1.—	Družinsko platno, meter 2.95	Rjuhe s preluknjanim robom 29.90
Moške nogavice iz mešane volne . . 1.50	Volnene kravate 3.50	Posteljna odeja 29.90
Gobasto sukno po 1.90	Naramnice na dvojno lastiko 3.50	Bela odeja iz čiste volne 39.90
Kuhinjski prtji po 1.90	Brisalke crêpe 3.95	Žimnica 49.90
Prtiči po 1.90	Vezeni spodnji jopiči za ženske . . . 3.95	Vezena rjuha za dve osebi 55.90
Madapolam, meter 2.50	Prevlaka za žimnice, meter 4.25	Barvane odeje prešite z belim
Švicarska tkanina 2.90	Preproge za pred posteljo 4.90	bombažem 64.90

Bogata izbira moškega in ženskega sukna, perila, platna, bombaževine, maj, preprog, zaves, perila za neveste.

Neposreden uvoz volne za postelje.

NB. Kupljeno blago se sprejme nazaj, če odjemalcu ne ugaja ali se mu zdi predrago.

Velikanska trajna razstava s cenami

- **FIKSNE CENE** -

Nepretrgana razprodaja od 9. do 18. ure

VIDEM - VIA SAVORGNANA št. 5 - VIDEM